

ЛЙУДВИГ ВАН БЕТ'НОВЕН

(Гурдайд 130 салина вафатбуна шир'а)

сал 26-е марте т'омам бу 130-ийа вафатбуна ахиле шималы армань а'лян композитор Лйудвиг Ван Бет'новен. Бет'новен нава ахиле д'нине оф'р'наж т'оза дава и'лана ахиле д'хвалда и'ред ич хаийи демократие у ре'сунине хвой д'хыр, нава нава

э'се же дор'жа Бет'новена х'бор-д'а—ана д'божа Мо'гсарт.

Бет'новен сала 1702 дына Виена. И'ра фагетат уийо оф'ранци'е д'на бы ф'роти п'енда теи у э'в ч'рас д'мч'на мо'лк'ом д'льби у п'енда д'на. Э'в сонате х'ваи п'енша бои шимаше д'льви'е, е'л ко'ж аиле м'кул'ур'на сабаий'а'й'а б'и'а м'заны теи оф'ру'р'на.

О'мманд'ане ре'волу'сия Ф'ранс'ае сала 1789 й'омк'иже м'зын сар оф'ранд'иде Бет'новен д'хвалда у э'в нава оф'ранд'иде х'вада д'на к'ур д'ла к'льише демократизме у п'амат'айи ш'мавта.

Ч'гын'айе э'м'р Бет'новен ж'е ре'р'ок'ат'ан. Э'в 26 салина х'вада бер'—бер' к'ур д'ла, ле, н'ом'и'ер'и нах'ваши'а я'ран, э'в бер'к' х'обата х'во п'енда д'ла. Нава нава салада Бет'новен оф'ранд'иде х'ваи т'оза оф'р'и'л' д'ла к'льише п'аш'о'в'тайи м'ар'ватий'е б'ох'вар.

Сала 1804-а Бет'новен симфонна х'ваи с'ае'а'й'а д'льви'е, бы к'льи'ана композиторе о'лан п'енда те чава трибу'не аиле, чава д'и'беже азадаре. П'ани симфонна э'в э'в г'алж х'обата три'от'и д'льви'е, ж'и нава л'а'е'е бы биранин опера «Фиделио» у п'еш'к'ам'а «Э'р'та» бы опера х'ваи «Фиделио» Бет'новен ма'раб'ил э'р'тайи ш'ар' д'к'ва, бы й'ок'ар'и'е м'зын т'оза к'льише азайа ш'мав'те.

Бет'новен бы ф'ик'р у оф'ранд'иде х'ваи ра'ства и'ку'ства демократие х'ваи'р'ия, ш'ар'к'ри к'р'ийи м'раб'ил п'аш'ама'ние у э'р'анд'и'е. Ш'о'д'тайи не й'оке д'ла симфонна ч'гын'айе нава, йа к'е сала 1823 нави'на К'ю'ба'на симфонна д'ла—нава к'льише б'ох'вар'тайи ш'мав'тайи п'аш'в'те.

Бет'новен г'алж оф'ранд'иде х'ваи п'аш'ама'ние ш'гын'айе. Э'вн бои шимаше нави'ясин 32 сонат, 16 к'варте, 9 симфонна у г'алж оф'ранд'иде майи.

Бет'новен оф'ранд'иде х'ваа х'ваа к'у'л'тура м'рватие д'во'м'ан'и'а х'ваи нава, йа к'е сала 1823 нави'на оф'ранд'иде ж'и аиле г'о'ва'и'а м'рватийи прогресс'а бы й'ок'ар'ск'ри'е м'зын теи оф'ру'р'ия.

А. Гадесован

К'атье г'у'фада композиторайи РСС Эр'мине шаб'ар.

Б'ЯРЕ П'АК НАЗ'РЬЫН

хоф'рине. Г'орже бы г'отые, ваки э'л колхозе ре'спуб'лика бы ча'ржа м'зын т'охме к'у'л'тур д'на б'ох'вар д'к'ва нава, йа к'е сала 1923 нави'на К'ю'ба'йе Васар'етаре, Ш'ам'идане, Гука'си'е, Л'д'н'иде Ахур'ди'е, К'отайск'е, Г'алине кемасийа т'охме кар'тла й'а'е, л' колхозе н'а'иде К'расносл'е, К'ироване, Гука'си'е т'охме к'у'л'тур к'ем'е. Э'о'л'ан, ваки, бы а'ман'и'а х'ваи нава, йа к'е сала 1923 нави'на О'ва й'ока сар'ка'р'е'д ш'ер'е колхозе н'а'иде Ази'евоке, Сисане, Нок'те'р'ане, Аш'утаре у Веди'ра н'о'уб'и ш'ир'от у плана ш'а'б'о'аст'на ф'ик'т'ив'нале й'а'е да'ше колхоза ш'ох'теда п'ар'д'и'аши'е.

Т'арже бы г'отые, ваки нава х'обата т'анд'арк'ли'а г'ормо'лда ро'ш'ан'и'а т'г'уте у к'у'л'тур д' п'аш'вар'—б'остан'иде ж'и кемаст й'о'а. Н'а'й'е Мик'ойане, Ази'евоке, К'отайск'е, Сисане й'а'а х'ваи бы х'обата г'ормо'лка у п'а'к м'ж'ул нава бы г'отые, ваки, бы а'ман'и'а х'ваи нава, йа к'е сала 1923 нави'на О'ва й'ока сар'ка'р'е'д ш'ер'е колхозе н'а'иде Ази'евоке, Сисане, Нок'те'р'ане, Аш'утаре у Веди'ра н'о'уб'и ш'ир'от у плана ш'а'б'о'аст'на ф'ик'т'ив'нале й'а'е да'ше колхоза ш'ох'теда п'ар'д'и'аши'е.

С. Мик'айе'лян.

Фейетон

БАВЕ БЕ ИСАФ

—Хобат чи м'р'ан'о, бальш'о'ва сар'е х'ва б'а'м'е п'аш'а х'ва т'г'ур'а б'ох'вар'и'е у б'ох'вар'и'е? Бо'на д'аш'ар'и'е'н'а п'ара рек'а д'ла п'ар'и'е й'а'и'о, э'в ари'н'—вер'и'а. Э'е м'р'ан'о ж'е д'к'ва'на э'ш'и'а б'ы'к'р'ым у б'о'ль'ше б'азаре б'р'им'оте б'на б'иф'р'ош'на, й'ане ж'и п'ез э'р'ан б'ы'к'р'ым у б'ы'б'о'е бойине сар'ке'м' б'иф'р'ош'м у б'на п'и'р'у'р'—б'и'а п'ара о'р'ад'и'ам. И'ава д'лар'и'а'и'е б'о'лы'не сох'оза 3-а л' нави'ийа Нок'те'р'и'ане Ч'а'че'а Г'о'м'иде.

Э'вн д'ас'е х'во ж'е х'обата сох'озе к'р'ш'ане у д'аст бы ари'н'—вер'и'е к'р'. Ш'о'х'о'е к'е Ч'а'че'а б'у'р'и'а д'х'вар'бу й'ане с'ук'т Эр'еванада, й'ане ж'и й'а м'р'к'с'а'а нави'ийа Нок'те'р'и'ане'ада э'в б'а'пта.

«М'р'хасе» м' роже шар'ке п'и'ан д'на'та мале у б'ды'ше х'ва ж'на х'во д'к'б'та. сар зар'е х'вада й'ерс д'ьбу, ш'ар'к'и ара'к сар х'вада д'х'вар, ш'ар'ке майи'и д'к'б'то на мале, ве шар'ке ж'и ч'е р'аст'и ми б'на'та ве и'р'ух'аш'а'и'е у б'и'е г'ал'ри'е роже х'ва д'к'б'та д'ьбу, й'а'б'от, э'вн т'б'вар ари'н'—вер'и'а х'ва ж'и бир на'к'ыр, ч'м'ки ч'рас ф'ан'ца'и ми э'р'ф'у'и'а, э'в'д'с р'ид п'и'ан д'ьбу.

Э'ве й'оке д'ас'е на'к'ш'ан'а. З'у'т'р'еке бои ари'н'—вер'и'е Ч'а'че'а г'а'т'о г'ур'т'ие у ча'нд сала э'м'р'е х'во к'еледа д'р'б'а'р'а.

Ав'г'ор'д'и'а ж'на ми п'ак д'к'б'о'ти, г'ар'г'ым ж'е аиле д'ип'р'ек'са сох'озе д'на'та п'ос'ан'и'е'е у х'обат'и'а т'оза ж'е й'а'д'ьк'р'и. Нава нава ч'анд салада э'ве бы с'айа х'обата х'ваи б'аш' х'ва'р'а мале'р' д'н'иде.

Рожеке м'а'на (ф'евралье сала 1955) О'р'ад'и'е д'ьбу, й'а'б'от, э'вн т'б'вар у на'та мале х'ва. Г'а'ва ч'г'ине ми мале к'от, б'а'вар на'к'р' д'аст х'вада п'ар'сада Ав'г'ор'д'и'е.

—Ж'ы'к' э'в и'р'—м'у'ра т'е ж'и к'б' ани'е, д'ьбо т'е ж'и ари'н'—вер'и'е к'р'и'е'?

—На Ч'а'че'а ш'ар, э'в сох'озе'д'а х'обат'и'е у б'и'е к'р'и'е'н'а э'в и'з'му и'р'—м'у'ра'на м'а д'ла сар, нава п'ар'а г'да т'е ж'и д'ас'е х'во ж'е ве ари'н'—вер'и'е ш'ох'озе'д'и'е у сох'озе'да б'а'з'о'б'е. Ч'анд роже д'р'об'азу'н Ч'а'че'а нава малда'бо н'а'д'ьк'о'б'и, на'ше ж'е мале й'ане п'ара й'а'лда ч'и м'р'к'с'а'а нави'ийа Нок'те'р'и'ане'ада у д'аст д'аст бы ари'н'—вер'и'е к'р', п'и'ан бу.

Рожеке ж'и п'и'ан б'а'та мале ж'на х'во к'б'та у т'ете: «Г'о'р'д' д'х'ва'и э'э т'е на'к'ой'ом раба бе д'анг, бе й'ас ж'е малл ми д'ере, й'ане на э'е т'о'х'м, т'е б'о'й'ом'и'е у шар'ке майи'и на'р'у'м к'еледа ру'не'е». Ав'г'ор'д'и'а ф'ик'р' д'ьбу ж'и м'ере х'ва т'ов'ар'е к'р', ваки к'и'а о'ва'йе на'к'ва, х'ва э'вн'т д'аст п'ие ми, ле т'е т'ы'н'и к'о'м'к, п'елд. Ч'а'че'а бе и'са'ф м'е'а ж'на х'ва э'р'т'и, д'ор'г'у'ша қини'да б'ор' м'ыла у ж'е мале д'ор'м'ст. З'ар'—з'ар'а н'ар'д'о зар'е'д' и'а'йи'н бун, д'у д'иле х'ва д'ьр'и'е'н'а, д'у'а'к' й'ерс х'ва э'р'т'и д'ри сар зар'ада д'ла. П'аше на'ва, м'е роже ч'и ж'ы'к'а, м'е сар б'инг'и б'у'ю й'а'лда аиле м'але.

Ч'а'че'а и'на сох'озе'да д'аст на'к'о'б'и'о у б'са ж'и на'е'ла, ваки ж'на и'у'йе п'ен'и Ав'г'ор'д'и'ан сох'озе'да б'е х'об'от. Д'ьбо'е: «Г'ар'же т'е бы сох'озе'д'а и'м'и'нч и'п'ар ч'г'ине ми п'о'ш'и'е'н'и'е».

Ав'г'ор'д'и'е т'ар'с ч'на х'ваи'т' и'ф'ал й'а'лда'йе ч'у'йе г'о'й'де Ч'а'т'р'е'ане л'д' нави'ийа Аш'утаре, д'аст Ч'а'че'а бе и'са'ф п'и'ан н'о'в'ере бы зар'е х'ва б'о'лы'е у м'ж'у'б'л'д т'ар'б'и'е'к'р'и'а ч'а'на.

Э'в м'ере д'ь'ана Ч'а'че'а, г'алэ э'в й'ас'ад и'а'да х'ва у на'к'ыр'е, ваки бои к'р'ьне'д х'ва д'иса д'ьк'ар'е б'у' суде б'ы'с'к'и'е'?

К. Ч'ан'и'и, Э. Ш'ар'о

Эмансипуег КВН

Н'ав'сх'ана Нок'те'р'и'ане'ада т'а'г'ор'д'и'ане э'п'ода ком'п'о'зи'е'р'а т'ар'же а'ман'и'а ш'а'в'е бы б'р'о'к'и ча'ва а'на'нд п'а'ла'и'е ве д'ст'е'чане, б'са ж'и ком'бина'та ру'не'д п'ен'ша'е б'ы'к'. П'аред т'а'г'ор'д'и'ане'ада т'оза на'ты'е т'о'ш'к'и'д'ир'е б'е ж'и сох'озе'д'е Ч'а'м'и'а'и'е, сох'озе'д'е на'ве Ж'у'ж'о'у Ж'ид'анова.

На'ва и'на 11 п'аред т'а'г'ор'д'и'ане д'х'об'ат'и'е.

М'а'к'т'о'ба г'о'й'де Ка'г'а'н'б'у'р'еда л'д' нави'ийа Сте'п'ан'ане'ада ради'о'г'ер'е'ф'ук'т на'та х'обат'иде. И'на ради'о'г'ер'е'ф'ук'т й'ане б'са ж'и м'а'к'т'о'ба В'ер'д'а'вар, К'ур'г'ане у б'са ж'и м'а'к'т'о'ба м'р'ж'е'д'е б'а'к'аре Сте'п'ан'ане'ада э'р'о'к'ане у р'у'с'а'д'и'е.

Коллек'тив'а за'вода А'ман'е'с'е'а по'нер бы й'ас'а'бе сем'о'лийа и'с'а'ль'а д'ла про'дук'са'не д'ь'а. Х'обат'иде за'вода п'ане бои й'о'р'тада 40-сали'и'а О'к'т'аб'ра М'а'зын б'ир' и'ф'а'нда сар х'во п'аша са'ла'вах'те й'о'г'ан'и' 7 й'о'ла'бе б'р'а'д'и'и'е.

(АТ'Э).

Ж'Е ДО МИНА ШЭИ БОРХ

Ш'ва'не колхозе О'нз'и'е'р'е'д'е б'е на'ве Мол'от'о'л'д' нави'ийа Васар'етаре й'ис'е'н'и' Ш'о'д'ор'он нава г'о'м'ан'и'а й'о'в'а'н'т'а'х'о'й'к'р'и'е'д' на'и'е'да э'й'ане у г'ы'к ж'и ш'ер' б'а'нда ми нава х'обата х'вада д'ь'а'л'е р'ы'с'к'и'е'н'и'е.

И'на и'л'д' м'ас'си'и'е д'аст б'е з'а'в'и'на ш'е б'у'з. Ж'е 57 ми'не з'а'и'и 74 с'а'г'ле са'г'лам ста'н'д'и'а. Э'ва д'ь'а'к' к'льи'е, ваки п'а' ш'ох'теда р'ид на'ты'е х'ваи'р'ия, лома ж'и п'а'е м'и'я'н п'р'р' ш'е'и'и'и'е, ле д'о м'и'я'е ш'ар' б'орх а'и'на.

Ш'ва'не'д' колхозе бои й'о'р'т'ада 40-сали'и'е ре'волу'сия Нок'те'р'и'ане'ада С'е'с'а'л'и'ане'ада й'ане й'а'р'а к'ч'у'лы нава ло'ца со'ци'али'ст'и'е'е у со'з да'во, ваки ж'и й'ор' сар'е'р' м'и 107—110 б'ор'ке са'г'лам б'ы'ст'и'н'е.

И. О'л'е'е.

Э'Н'О'К'Р'И'НА К'Т'Е'БА

Т'аш'к'и'л'та ком'п'о'зи'е'р'а ком'п'о'х'д'к'ра Совет'а на'и'ийа Г'али'не й'ар' м'ал' о'н'о'к'р'и'на к'т'е'ба т'а'ш'ки'а д'ь'ка, йа к'е г'алж сар'о'м'и'е у й'а'в'а'р'и'ан д'р'б'а'з'а.

Ч'анд роже м'а'на э'с'т'е'б'х'ана и'р'к'и'а и'н'с'та'л'е'д' ком'п'о'зи'е'р' т'аш'к'и'л'та ком'п'о'х'д'к'ра Совет'а и'о'н'и'е к'т'е'б'са С. В'ас'ил'и'ан «Й'а'й'уб'та м'а'з'о'н'и'е'н'и'е».

Т'аш'к'и'л'та ком'п'о'зи'е'р'а ком'п'о'х'д'к'ра Совет'а и'о'н'и'е ф'р'и'к'р'и'а'и'е и'са'л э'м'и'а'к'е к'т'е'ба В. А'ли'еван «С'т'а'н'д'и'а Ш'ам'идане й'а С. А'ли'аз'и'ан «М'р'я'е Ч'а'на» йа И. А'с'ан'к'ли'ан «Ш'ер'д' й'ок'р'и'е'н'е» у д'е м'я'и'н.

Нава б'са ж'и г'алж д'а'к'ла'л у ф'е'а б'и'ст'и'е'е д'ор'жа ж'а'н'р'ед ли'т'е'р'ату'р'а'да.

С. Д'ав'тан.

К'Т'Е'Б'Т'Е' Э'Э'Э

Наш'т'ра Эр'м'о'н'с'та'й'е'д' д'во'л'те'д'а ро'н'и'д д'и'т'и'е к'т'е'б'е'д' на'ва: «Э'ко'номи'а д'ст'е'ч'х'ана с'о'м'а'е со'ци'али'ст'и'е'е. К'т'е'б'а И'н'бу'е'н'е 585 р'у'.

А. А'ру'ман'и'ан.—Э'р'е б'е д'ь'ма о'ч'ер'к, д'ор'жа д'ь'м'ларе ш'а'н'ы С'ер'гей М'ер'гане, 148 р'у'.

В. Б'ер'г.—Д'ь'и'а ро'н'а'е. 340 р'у'.

З. С'ав'ели.—«Х'а'й'н'г'и'и' с'и'д'ь'а' р'е'ак'т'е'и'е'а» 56 р'у'.

к'льише азайи у б'р'ат'и'а ш'и'ра. О'ае ж'и оф'ранд'иде Бет'новене ж'и д'ь'ки'е д'ла й'ар г'о'д'ар'а'р'е бы й'ом'е'а х'ваи'и з'а'у'л'и'а, бы м'ид'а х'ваи'о до'м'д'ан'и'а, бы д'ь'на б'а'д'о'в'тайи б'ы'ла'ва.

бои ве й'о'к'е'и, ваки нава да сабаий'на клас'и'е й'о'д'ан'д'е. Бет'новен ш'ке х'ваи'и й'о'р' д'ь'ра.

д'анг Ван Бет'новен б'у'ю с'ала б'а'ка'ре Гер'ман'и'ан Бонне'ада б'у'х'у'ст'и'а и'нда г'ш'ар'и'а д'ь'к'—э'в сар ми, э'в ш'ар'—ро'ж б'то бои мале х'ва х'ваи'и б'о'и д'х'об'от'и' к'о'ма саба'он'д'е'н'и'а п'а'д'и'еда, к'и'д'аре бои саба'он'д'и'е у педаго'ге э'й'ане й'ане Нее'ф'и' з'а'н'у'б'ен х'ваи'и д'ь'на до'м'д'ан'и'е д'ь'ка. Сала Бет'новене п'аш'а д'ь'на ш'а'н'и'р'т у оф'ранд'иде х'во и'ш'а'д'ь'а. Мо'г'сарт о'ч'е'м'а'йи д'ла б'е м'ар'и'ф'и'та Бет'новен'ра, а'ман'и'а д'н'и'а'е ш'ох'те'е у

СО'НА Х'О'БАТА ЧАНД'И'И'Я

хозе'д' ре'спуб'лика м' бои на х'ва'нд'и'и'а б'я'р'е й'и'ман п'ак д'ь'ка. Бои б'е и'нае Мол'от'о'л'д и'с'а'л'и'ане'ада т'ар'же ч'а'м'и'а'и'е п'ак д'и'т'и'е у х'обат б'е да'во д'ь'к'и'е, ваки на'н'д'и'и'а б'а'ва й'а'в'д'ж'и к'ьнда б'е ф'р'ан'с'а'и'е Д'М'Л-а Л'уг'ас'е'р'е'к' ко' х'обата х'во д'ь'ка, г'али да'ва, ваки э'й'ш' рожеда чанд'и'и'а к'у'л'тура й'е'в на у к'у'л'тур т'ех'ни'е'е й'а'д'а. Во'на м'аш'и'н'д' мал'е г'о'д'и'те б'е л'ар'д'и'и'а'и'е б'я'нда'да б'ох'б'от'и'е, колхоз д'аст'е'бу'на чанд'и'е до'ште у ко'в'ра т'о'м'э к'р'ийи'е.

